

Sygn. akt II UK 457/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku M. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Słupsku
o prawo do renty socjalnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 lipca 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 13 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 1929/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnej E. Z. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w Gdańsku kwotę 120 zł (sto dwadzieścia)
podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku
wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2015 r. oddalił apelację wnioskodawcy M. W. od
wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 12 sierpnia 2014 r. oddalającego
odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Słupsku z dnia
26 września 2013 r. odmawiającej wnioskodawcy przyznania prawa do renty
socjalnej.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że wnioskodawca obecnie nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Biorąc pod uwagę jego wykształcenie licencjackie może wykonywać zarówno pracę biurową, „czy też niżej kwalifikowaną pracę, na przykład kasjera obsługi w jakimś małym punkcie sprzedaży, czy małym punkcie gastronomicznym.” Dodatkowo Sąd Apelacyjny uznał, że pojawianie się wykwitów bakteryjnych nawet, jeżeli powoduje trudności z posługiwaniem się protezą, to może się przekładać na czasową niezdolność do pracy w ramach zwolnienia lekarskiego. Natomiast samo orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, nie przekłada się bezpośrednio na orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy i to z dwóch powodów. Po pierwsze, orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności służy określeniu właściwego sposobu rehabilitacji osób niepełnosprawnych i poszerzeniu spektrum ich możliwości w tym także zarobkowania. Po drugie, orzeczenie to jest skutkiem badania wnioskodawcy przeprowadzonego bezpośrednio po wypadku i amputacji kończyny.

Wnioskodawca zaskarżył w całości powyższy wyrok skargą kasacyjną, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały przez wnioskodawcę pokryte ani w całości ani w części.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawach:

- 1) naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie: a) art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie drugie k.p.c. przez: - niezasięgnięcie dodatkowych wiadomości specjalnych w drodze opinii biegłego z zakresu ortopedii w związku z występowaniem u skarżącego wykwitów bakteryjnych i ropienia na kikucie oraz przyjęcie opinii biegłych: neurologa z dnia 29 stycznia 2014 r. oraz ortopedy z dnia 4 czerwca 2014 r. jako kompletnych i zgodnych w zakresie określającym zdolność do pracy skarżącego, - niezasięgnięcie dodatkowych wiadomości specjalnych i zaniechanie ustalenia na czym polegała poprawa zdrowia skarżącego, przyjmując ustalenia Sądu Okręgowego w zakresie ustalenia stanu zdrowia jako wystarczające, wbrew tezie dowodowej, postanowienia z dnia 5 grudnia 2014 r., b) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z

art. 391 § 1 k.p.c. przez niepoczynienie ustaleń faktycznych, dotyczących poprawy stanu zdrowia skarżącego, jak również nie wskazanie przyczyn, dla których pominięto jego wnioski dowodowy o powołanie biegłego z zakresu medycyny pracy w celu ustalenia, czy skarżący jest zdolny do wykonywania pracy, c) art. 5 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. , art. 212 § 1 i § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. przez nie pouczenie skarżącego o czynnościach procesowych, w szczególności o konieczności powoływania wniosków dowodowych i o możliwości ustanowienia pełnomocnika procesowego z urzędu;

- 2) naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 982 ze zm.) w związku z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887) przez błędną wykładnię i niezasadne przyjęcie, że skarżący nie spełnił przesłanek uzasadniających przyznanie mu prawa do renty socjalnej, w sytuacji, gdy stan faktyczny sprawy nie został w pełni wyjaśniony.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „z uwagi na fakt, że jest ona oczywiście uzasadniona wobec naruszeń przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku przepisów postępowania jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkujących niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej wymienia obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

Jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być bowiem zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 842931; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 818648). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12,

LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r. II PK 347/07, LEX nr 465860).

Tymczasem we wniesionej skardze kasacyjnej nie ma uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu, ponieważ w jego treści skarżący odwołuje się jedynie pobieżnie do podstaw kasacyjnych, a ponadto brak w nim jakichkolwiek argumentów na poparcie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”, nie mówiąc już o tym, że skarżący w żadnym miejscu nie wskazuje przepisu postępowania, na tle którego ma się ujawniać oczywiste uzasadnienie skargi.

Skarżący swoją „argumentację” w tym zakresie ogranicza bowiem do stwierdzenia, że o oczywistym uzasadnieniu skargi stanowią naruszenia „przepisów postępowania, które legły u podstaw zaskarżonego wyroku”, skutkujące „niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy”. Natomiast zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.